

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА

«16» травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів

Протокол №13 від «16» травня 2024 р.

Завідувач кафедри

Наталія ШВЕЦЬ

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Облік і аудит»

Гарант ОП

Любов ГУЦАЛЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ОПОДАТКУВАННІ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік і аудит»

Факультет (ННІ) економічний

Розробники: доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент Лабенко О.М.

доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент Долженко І.І.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Управління ризиками в оподаткуванні

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	<i>07 Управління та адміністрування</i>	
Спеціальність	<i>071 «Облік і оподаткування»</i>	
Освітньо-наукова програма	<i>«Облік і оподаткування»</i>	
Освітній ступінь	<i>Доктор філософії</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова (за вибором здобувача)	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год	8 год
Практичні, семінарські заняття	45 год	12 год
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	75 год	130 год
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4,5 год	-

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Управління ризиками в оподаткуванні – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій економічного обґрунтування й прийняття управлінських рішень з урахуванням мінливості податкового середовища.

Мета дисципліни – формування у здобувачів системи знань та практичних навичок з управління податковими ризиками із застосуванням сучасних інструментів ризик-менеджменту в оподаткуванні.

Основними завданням курсу є:

–вивчення сутності податкових ризиків;

–набуття навичок використання інструментів ризик-менеджменту.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК10. Здатність ідентифікувати вплив інтеграційних процесів на тактику реалізації аграрної політики, визначати перспективні напрямки розвитку аграрного бізнесу, оцінювати існуючі умови, проблеми та переваги, визначати їх вплив на практику обліку та оподаткування.

Програмні результати навчання (РН):

РН02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН09. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних

рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

РН14. Глибоко розуміти теоретичні та методичні аспекти бухгалтерського обліку та оподаткування господарської діяльності суб'єктів аграрного бізнесу, застосовувати їх в практичній діяльності для підвищення ефективності управління діяльністю таких суб'єктів.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни
«Управління ризиками в оподаткуванні»
для здобувачів ОС «Доктор філософії»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Місце податкових ризиків в системі макроекономічних ризиків	24	5	7	12	25	1	2	22
Тема 2. Сутність та види податкових ризиків	24	5	7	12	25	1	2	22
Тема 3. Принципи та етапи управління податковими ризиками.	24	5	7	12	25	1	2	22
Тема 4. Сутність податкового ризик-менеджменту	26	5	8	13	26	2	2	22
Тема 5. Методи опису податкових ризиків	26	5	8	13	26	2	2	22
Тема 6. Шляхи і методи упередження податкових ризиків.	26	5	8	13	23	1	2	20
Усього годин	150	30	45	75	150	8	12	130

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Місце податкових ризиків в системі макроекономічних ризиків	7
2	Сутність та види податкових ризиків	7
3	Принципи та етапи управління податковими ризиками	7
4	Сутність податкового ризик-менеджменту аграрних підприємств	8
5	Методи опису податкових ризиків.	8
6	Шляхи і методи упередження податкових ризиків	8
	Разом	45

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Місце податкових ризиків в системі макроекономічних ризиків	12
2	сутність та види податкових ризиків	12
3	Принципи та етапи управління податковими ризиками.	12
4	Сутність податкового ризик-менеджменту аграрних підприємств	13
5	Методи опису податкових ризиків	13
6	Шляхи і методи упередження податкових ризиків	13
	Разом	75

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- письмова модульна робота;
- реферати;
- практичні роботи в електронному навчальному курсі.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс: «Управління ризиками в оподаткуванні» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4598>

2. Долженко І.І. Методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Управління ризиками в оподаткуванні» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». К., НУБіП України. 2020. 59 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Баранов С. О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 12. С. 102–106. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2016/23.pdf

2. Глущенко Я. І., Корогодова О. О., Моїсеєнко Т. Є., Черненко Н. О. Концептуальні засади податкового планування підприємств у контексті Четвертої промислової революції. Бізнес Інформ. 2021. № 4. С. 210–216. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-210-216>.

3. Глущенко Я.І., Корогодова О.О., Моїсеєнко Н.О. Податкове планування ТНК на засадах ризико-орієнтованого підходу в умовах проекту BEPS та диджиталізації економіки. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». № 25, 2023. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/278595/273264>

4. Гранатуров В. Податкові ризики держави: визначення та класифікація. Фінанси України. 2017. №10. С. 86-94.

5. Десятнюк О. Управління податковими ризиками - нова парадигма розбудови податкової системи України. URL : www.nbu.gov.ua/portal/natural/.hsdfjkj;'kh./dgh;h'phHUFeir58.pdf.

6. Десятнюк О., Канюк В. Сутнісно-теоретичні основи податкових ризиків суб'єктів підприємницької діяльності. Світ фінансів. 2014. Вип. 3. С. 99-109.

7. Десятнюк, О. М. Управління податковими ризиками – нова парадигма розбудови податкової системи України. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2007. № 606. С. 355–362.

8. Дзецько Я. Ю., Мельничук Г. С. Податкові ризики та їх вплив на стан економічної безпеки підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 15. С. 207-210.

9. Євтушенко Н.О. Податкові ризики та система керування ними. Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Менеджмент інновацій. 2016. Випуск 6. URL :https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8eac1328a.pdf

10. Жигаленко О. Удосконалення адміністрування податкових ризиків при плануванні документальних форм податкового контролю. Економіка України. 2018. №5. С. 42-50.

11. Канюк В. М. Алгоритм аналізу податкових ризиків суб'єктів господарювання. Галицький економічний вісник. 2017. Т. 52(1). С. 61-70.

12. Канюк В. М. Вибір методів аналізу ризиків для оцінювання податкових ризиків суб'єктів підприємництва. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки: зб. наук. пр. 2015. Вип. 12(1). С. 182-186.

13. Канюк В.М. Методичний підхід до оцінювання податкового ризику суб'єктів господарювання на основі економіко-статистичних методів Економічний аналіз. 2019 рік. Том 29. № 3 URL: <http://econa.wunu.edu.ua/index.php/econa/article/view/1681>

14. Козлова В. Податковий комплаєнс як інструмент системи безпеки підприємства. Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки: монографія. Дніпро, 2021. С. 359-367.

15. Коломієць П. В. Система комплаєнс як елемент податкової безпеки України. Baltija Publishing: сайт. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/35/566/1174-1?inline=1>

16. Ксьонжик І. В., Дубініна М.В. Управління податковими ризиками на сільськогосподарських підприємствах. «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти матеріали № I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції http://www.lnau.edu.ua/lnau/attachments/5554_%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B02.pdf#page=264

17. Курило В. І., Мушенко В. В., Риженко О. С. Податкові ризики сільськогосподарського виробництва в Україні: фінансово-правова характеристика: монографія. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 191 с.

18. Курило В.І. Визначення поняття «податковий ризик» у податковому законодавстві України. Науковий вісник НУБІП. 2015. вип. 213. ч. 1. с. 181–186.

19. Москаленко Н. В. Теоретичні аспекти запровадження комплаєнс-контролю в Україні. Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування. 2018. Вип. 2. С. 106-112.

20. Паскар, І. О. Податкові ризики та система управління ними URL : <http://intkonf.org/paskar-i-o-savchyufouk-o-i-savchuk-t-m-podatkgulovi-rizikfyulitasisfyulrarbitemaupravlinny656dgka-nimiulryil/>.

21. Податкові ризики в бізнесі – як управляти ними та мінімізувати https://uz.ligazakon.ua/magazine_article/EA016581

22. Полторац А. С. Комплексний підхід до кількісного оцінювання податкових ризиків держави / А. С. Полторац, Ю. В. Волосюк // Актуальні проблеми економіки. 2017. № 2. С. 269-276. <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3578>

23. Романенко В.В. Європейський досвід управління ризиками в оподаткуванні. Науковий вісник Національного університету ДПС України. 2014. № 1. С. 253-258.

24. Сарана Л. А. Особливості управління податковими ризиками держави на час дії воєнного стану. № 4 (2022): Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-4-08-03>

25. Соколова К. Ю. Концептуальні основи податкових ризиків: підходи, сутнісні характеристики та особливості. Наука молода: зб. наук. праць молодих вчених ТНЕУ. 2015. № 22. С. 120-132.

26. Тимченко О. Прогнозування податкового боргу на основі абсолютної та відносної оцінки податкових ризиків. Фінанси України. 2010. №8. С. 34-43.

27. Чудак Л. А. Податкові ризики як загроза економічній безпеці підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 6(23). С. 645-653.

28. Податковий кодекс України № 2755–VI від 02. 12. 2010 р. (із внесеними змінами). URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-176735609/qergji\[2380- =35/dgh/34557/dft/](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-176735609/qergji[2380- =35/dgh/34557/dft/).

29. Compliance risk management guide for tax administrations. URL : [http://ec.europa.eu/taxation_customs/24688-45/afh\[dheim/2/1/8/9/0/4/5/6/](http://ec.europa.eu/taxation_customs/24688-45/afh[dheim/2/1/8/9/0/4/5/6/)

30. Lingqi Xue. Management and Research of Enterprise Tax Planning under the Background of Information Age. Journal of Physics: Conference Series. 1992 (2021). P. 1–6. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1992/4/042017/pdf> (дата звернення: 15.12.2023).

31. Osborn E. Risk Management Made Easy. Osborn E. BookBoon. Premium. – 2012. – P. 65.

32. Penno Mark. A Theory of the Tax Avoidance (Tax Planning) Continuum. July 9, 2021. P. 1–36. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3883570

33. Risk management guide for tax administrations. URL : http://ec.europa.eu/taxation_customs/579/680/245y/dfhj/452/23/45/taxation/tax_coo perdfgjp'oation/36/gen_dho;hpk'overview/index_en.dj.htm.

34. ДСТУ ІЕС/ISO 31010:2013. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику. Вид. офіц. Київ : Мінекономроз-витку України, 2015. 80 с. URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/dstu%2031010.pdf>.

35. Перелік достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1238. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1238-2010-п>.

36. Перелік обставин, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1235 URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1235-2010-п>.
